

Bölcsészettudományi
Kutatóközpont
Történettudományi
Intézet

Árpád-ház Program

Scientia et fidalitate

„Hadak útján”

A népvándorlaskor fiatal kutatóinak
XXIX. konferenciája

29th Conference of Young Scholars on the Migration Period

Absztraktkötet

Studia ad Archaeologiam Pazmaniensia

A PPKE BTK Régészettudományi Intézetének kiadványai

Archaeological Studies of PPCU Institute of Archaeology

Volume 15

Bölcészettudományi Kutatóközpont

Magyar Őstörténeti Témacsoport Kiadványok

Volume 6

Studia ad Archaeologiam Pazmaniensia
A PPKE BTK Régészettudományi Intézetének kiadványai
Archaeological Studies of PPCU Institute of Archaeology

Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Magyar Őstörténeti Témacsoport Kiadványok

Studia ad Archaeologiam Pazmaniensia
Nemzetközi szerkesztőbizottság /
International Advisory Board

Heinrich Härke
Eberhard Karls Universität (Tübingen, D)

Oleksiy V. Komar
Institute of Archaeology of NUAS (Kiev, Ua)

Abdulkarim Maamoun
Damascus University (Damascus, Syr)

Denys Pringle
Cardiff University (Cardiff, UK)

Dmitry A. Stashenkov
Samara Regional Historical Museum (Samara, Ru)

BTK MŐT
sorozatszerkesztők

Fodor Pál
BTK
főigazgató

Vásáry István
BTK MŐT
elnök

„HADAK ÚTJÁN”
A NÉPVÁNDORLÁSKOR
FIATAL KUTATÓINAK
XXIX. KONFERENCIÁJA

Budapest, 2019. november 15–16.

29TH CONFERENCE OF YOUNG SCHOLARS
ON THE MIGRATION PERIOD

November 15-16, 2019, Budapest

Absztraktkötet

Szerkesztők

SUDÁR BALÁZS – TÜRK ATTILA

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar
Régészettudományi Intézet

Martin Opitz Kiadó

Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Magyar Őstörténeti Témacsoport

BUDAPEST 2019

PÁZMÁNY PÉTER
KATOLIKUS EGYETEM

A kötet a

Árpád-ház Program
támogatásával valósult meg

Bölcsészettudományi
Kutatóközpont

A kötet az Árpád-ház Program támogatásával készült
(IV.1. Keleti örökség – Keleti kapcsolatok. Írott források és kiadványok
IV.2. Az Árpád-ház elődeinek keleti kapcsolatrendszere)

A kötet szerkesztése az MTA Bolyai János Kutatási Ösztöndíj támogatásával készült.

Munkatársak

Ambrus Edit – Budai Dániel – Füredi Ágnes

© szerzők

© Bölcsészettudományi Kutatóközpont Magyar Őstörténeti Témacsoport

© Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Bölcsészet és Társadalomtudományi Kar, Régészettudományi Intézet

© Martin Opitz Kiadó

ISBN 978-963-9987-57-9

HU-ISSN 2064-8162

Minden jog fenntartva. Jelen könyvet, illetve annak részeit tilos reprodukálni, adatrögzítő rendszerben tárolni, bármilyen formában vagy eszközzel – elektronikus úton vagy más módon – közölni a kiadó engedélye nélkül.

Kiadja:

Bölcsészettudományi Kutatóközpont Magyar Őstörténeti Témacsoport –
Martin Opitz Kiadó – PPKE BTK Régészettudományi Intézet

Nyomda: Pauker Nyomdaipari Kft.

TARTALOM

VITALIE SINICA – NICOLAI TELNOV – MAKSYM KVITNYTSKYI: Венгерские памятники IX – первой половины X в. в Северо-Западном Причерноморье – Archaeological sites of the Subbotsy horizon (legacy of the 'Etelkoz') in the Northwest Black Sea Region (9–10 th cc.).....	7
ZÁGORHIDI CZIGÁNY BERTALAN – IGOR PROHNENKO – TARAS VERBA – OLEG FJODOROV – TÜRK ATTILA: Honfoglalás kori magyar jellegű sír Rovanci (Ua) határából. Adatok a 10. századi veretes készenléti íjtartó tegezék kelet-európai elterjedéséhez	11
BALOGH BODOR TEKLA: Gömbsorcüngös fülbevalók a 10. századi Kárpát-medencében és kelet-európai kapcsolatrendszerük.....	18
POLÓNYSI EMESE – TÜRK ATTILA: A Kárpát-medence 10. századi lemezes hajfonatkorongjainak klasszifikációja és a hajfonat díszítésének kora középkori kelet-európai kapcsolatrendszere	20
HARANGI FLÓRIÁN – E. NAGY KATALIN – BERTA NORBERT – TÜRK ATTILA: Honfoglalás kori temető Derecske határából. Adatok a 10. századi magyar külkapcsolatok kérdéséhez az import selyemleletek kapcsán	30
FLESCH MÁRTON – STROHMAYER ÁDÁM – TÜRK ATTILA: A honfoglalás kori tegezöv egy új rekonstrukciója a karosi II/52. sír íjászfelszerelésének átdolgozása és keleti analógiák nyomán.....	34
B. SZABÓ JÁNOS: Honfoglalás anatómia: Anonymus honfoglalás történetének e gy eddig ismeretlen keleti párhuzama	42
FEHÉR BENCE: Modern filológiai teendők a magyar őstörténet középgörög forrásai körül	43
KÁPOLNÁS OLIVÉR: A magyar eredetmonda szerkezetének mongol és mandzsu párhuzamai.....	45
SUDÁR BALÁZS: Madzsarok Anatóliában: kora újkori magyar bevándorlók vagy nomád törökök?.....	47
SZEBENYI TAMÁS: Megjegyzések a szarmata Barbaricum pecsételt kerámiájához az újabb Pest megyei leletek kapcsán.....	49
MASEK ZSÓFIA – SERLEGI GÁBOR – VÁGVÖLGYI BENCE: A jászalsószentgyörgyi késő szarmata – hun kori halomsíros temető újraértékelése	51
PIROS RÉKA ÁGNES – MOZGAI VIKTÓRIA – BAJNÓCZI BERNADETT: Hun kori lószerszámos leletegyüttesek roncsolásmentes archeometriai vizsgálatának új eredményei	53
MOZGAI VIKTÓRIA – HORVÁTH ESZTER – BAJNÓCZI BERNADETT: Archeometriai vizsgálatok 5. századi gránát- és niellóberakásos aranyozott ezüst övcsatokon.....	54
PROHÁSZKA PÉTER: Aranyérmek késő római és kora népvándorlás kori sírokban	55
RÁCZ RITA: Kronológiai kérdések, külkapcsolatok, viselet Újabb megfigyelések a jutasi 196. sír és a langobard továbbélés kérdésében, a női viselet tükrében.....	57
ZÁGORHIDI CZIGÁNY BERTALAN – KENÉZ ÁRPÁD – TÜRK ATTILA: Tiszakürt–Sziki-Kisföldek 32. objektum honfoglalás kori sír. Adatok a 10. századi hurkos végű bronzdrótok értékeléséhez, valamint a lovaglóostorok és fémszerelések faedények elkülönítéséhez a korszak hagyatékában.....	59
JANCSIK BALÁZS – GULYÁS ANDRÁS – STROHMAYER ÁDÁM – SZIGETI JUDIT – TÜRK ATTILA: A Jászság honfoglalás kori régészeti kutatásának új eredményei. Adatok a 10. századi poncolt süvegsúcsok és a csövecskés merevítésű tarsolyok elterjedéséhez	68

LANGER DÁNIEL – LÖRINCZY GÁBOR – TÜRK ATTILA: Szeged-Szabadkai út, Négyhalom dülő honfoglalás kori leletei. Adatok a 10. századi rozettás lószerszámveretek értékeléséhez és elterjedéséhez az új keleti analógiák fényében	77
TOMPA BALÁZS – ZÁGORHIDI CZIGÁNY BERTALAN: 9–10. századi egyenes pengéjű szablyák és szablamarkolatú kardok a Kárpát-medencében.....	84
TAKÁCS RICHÁRD – PUSZTAI TAMÁS: A Hernád-völgy 10–11. századi településtörténetéhez.....	86
SZÉCSÉNYI-NAGY ANNA – MENDE BALÁZS GUSZTÁV: Mire jó az archeogenetika és hogyan használjuk?	88
CSÁKY VERONIKA – GERBER DÁNIEL – KONCZ ISTVÁN – CSIKY GERGELY – SZEIFERT BEA – EGYED BALÁZS – PAMJAV HOROLMA – MENDE BALÁZS GUSZTÁV – SZÉCSÉNYI-NAGY ANNA – VIDA TIVADAR: Az avar kori elit eredetének és rokoni szerveződésének paleogenetikai vizsgálata.....	92
NÉMETH ENDRE – FEHÉR TIBOR: Az apai vonalú N haplocsoport szerepe a mai baskírok, tatárok és magyarok genetikai kapcsolatrendszerében	95
GERBER DÁNIEL – CSÁKY VERONIKA – MENDE BALÁZS GUSZTÁV – SZEIFERT BEA – EGYED BALÁZS – SZÉCSÉNYI-NAGY ANNA – TÜRK ATTILA: Betekintés az Urál vidéki népességek első évezredbeli genetikai összetételébe	97
SZEIFERT BEA – CSÁKY VERONIKA – GERBER DÁNIEL – EGYED BALÁZS – STÉGMÁR BALÁZS – TÜRK ATTILA – MENDE BALÁZS GUSZTÁV – SZÉCSÉNYI-NAGY ANNA: Korai magyarsággal kapcsolatba hozható oroszországi lelőhelyek csontanyagának archeogenetikai vizsgálata.....	100
MAÁR KITTI – NEPARÁCZKI ENDRE – MARÓTI ZOLTÁN – KALMÁR TIBOR – NAGY ISTVÁN – LATINOVICS DÓRA – KUSTÁR ÁGNES – PÁLFI GYÖRGY – RASKÓ ISTVÁN – TÖRÖK TIBOR: Honfoglalás kori köznépi temetők anyai vonalainak jellemzése, archeogenetikai módszerekkel.....	104
SZÜCS MELINDA: Meroving-kori lovas temetkezések a Dunántúlon.....	106
BEDE ILONA: Lótemetkezés és temetési folyamat elemzése tafonómiai elváltozások megközelítéssel és a funkcionális anatómia segítségével	108
ZBIGNIEW ROBAK: The Early Medieval stronghold Bojná-Valy – a seat of the elites or a garrison?	110
SZÜCSI FRIGYES: „Az ismeretlen ismerős.” Új eredmények a csákberény-orondpusztai avar kori temető kutatásából.....	112
POSZTERELŐADÁSOK	
LIBOR CSILLA: A gyermekek bioarchaeológiai kutatásainak lehetőségei.....	113
GULYÁS GYÖNGYI – GALLINA ZSOLT – TÜRK ATTILA: Újabb régészeti adatok a Duna–Tisza köze honfoglalás kori településtörténetéhez és a 10. századi bolgár–magyar kapcsolatok kérdéséhez egy tázlári sír kapcsán.....	115
A KONFERENCIA ELŐADÓI	122

A KÁRPÁT-MEDENCE 10. SZÁZADI LEMEZES
HAJFONATKORONGJAINAK KLASSZIFIKÁCIÓJA
ÉS A HAJFONAT DÍSZÍTÉSÉNEK KORA KÖZÉPKORI KELET-EURÓPAI
KAPCSOLATRENDSZERE

POLÓNYI ÉMESE – TÜRK ATTILA

A lemezes és az áttört hajfonatkorongok a honfoglalás kori női viselet legjellegzetesebb darabjai közé tartoznak. A két tárgytypust kezdetben élesen elkülönítette a kutatás, mert úgy vélték, hogy egykori rendeltetésük eltérő volt. A későbbi eredmények világítottak rá a lemezes és az áttört korongok női viseletben betöltött azonos szerepére, azonban a

két tárgytypus mind kialakítása, mind pedig eredete szempontjából jól elkülönül egymástól. A korábbi kutatások által sok esetben továbbörökített téves eredmények kijavításával és a tárgytypus teljességre törekvő feldolgozásával ma már a korábbiaknál jóval részletesebb kép áll rendelkezésünkre. A korábbi adatgyűjtések például olyan, kialakításukban

1. kép. Az Andrejevskaja scsel lelőhelyről előkerült lemezes korong (1) és a 10. századi Kárpát-medencéből ismert legközelebbi párhuzamai Ipolykiskeszi (2) és Csengele (3) lelőhelyekről

2. kép. Az egykori Kazár Kaganátus leletanyagához kötött, a 9. század végére–10. század elejére keltezett mitikus állatalakot ábrázoló csésze (1) és elnövényiesedő állatalakkal díszített hajfonatkorongok Balatonújlak-Erdő-dűlő (2), Ibrány-Esbóhalom (3) és Karos-Eperjesszög (4) lelőhelyekről

hasonló, párban előforduló lemezes díszeket is a hajfonatkorongok közé soroltak, amelyek Kürti Béla ásatási megfigyelései szerint a női ruházat nyakát díszítették, ezek kialakítása azonban jóval egyszerűbb, méretük pedig kisebb a lemezes hajfonatkorongokénál.

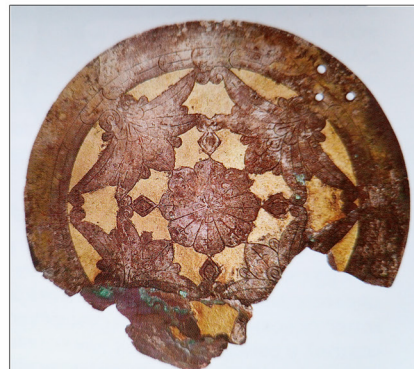
A lemezes hajfonatkorongok keleti párhuzamként meghatározható tárgy eddig két lelőhelyről ismert. Karanajevo 3. kurgánjának 32. sírjából egy aranyozott felületű, ezüst alapú ötvözetből készült lemezkorong került elő, amely a sírban megfigyelt helyzete alapján az elhunyt hajfonatdíszeként szolgálhatott. A Kárpát-medencéből napjainkig előkerült leletek jelenleg ismert egyetlen analógiája az Észak-Kaukázus területéről, Andrejevskaja scsel lelőhelyről került elő, amely feltehetően a két terület közti, vagy az etelközi szállásként azonosított szubbotci horizont 9–10. századi hatása, esetleg a

kereskedelem bizonyítéka lehet. A tárgy legközelebbi párhuzamai a klasszifikáció 3. főcsoportjába sorolt Kiskeszi 104. sírból ismert lemezes hajfonatkorongok. A Kárpát-medencétől keletre eső, korai magyar szállásterületek leletanyagának tanúsága szerint pedig a hat lelőhelyről ismert, elnövényiesedő állatalakkal díszített lemezes hajfonatkorongok ábrázolásainak gyökerei a honfoglalást megelőző időkre vezethetők vissza.

A lemezes hajfonatkorongok darabjai mind egyedi alkotások, ezért a tárgyak klasszifikációja az ábrázolások főbb jellegzetességeinek figyelembevételével történt, s így kilenc főcsoportba és több alcsoportba sikerült besorolni a leleteket. A feldolgozott adatok alapján elmondható, hogy egyes típusok esetében megfigyelhető egy adott területi egységre vonatkozó elterjedés a Kárpát-medencén belül, itt említhetők például a kettős körárkolással

1

2

2a

3

4

3. kép. 1–4: A hajfonat viselete és díszei, valamint a szaltovói bronzkorongok Kelet-Európa kora középkori régészeti hagyatékában

4. kép. 1–2: A hajfonat viselete és díszei a Volga-Urál térségének középkori régészeti hagyatékában

díszített korongok, amelyek a tiszántúli területeken belül egy kivétellel a Körös-vidéken és a Nagykun-ságban találhatóak.

A viselettel kapcsolatos elképzeléseket sokáig befolyásolták a honfoglalás korban elterjedt temetkezési szokások, melyek során az elhunyt viseleti elemeit az eredeti helyzettől eltérően helyezték a sírba. Ebből kifolyólag a bolygatatlan sírok esetében is több téves viseleti rekonstrukció látott napvilágot. Révész László által a karosi II. temető 47. sírjában megfigyelt függesztőszíj veretek rendkívüli jelentőséggel bírtak, segítségükkel lehetőség nyílt a felfüggesztés módjának pontos rekonstrukciójára, amely megfigyelés az újabban előkerült leletek feldolgozásánál is alapvető szempont. A lemezes hajfonatkorongok viseletének szempontjából igen lényeges Dienes István megfigyelése, aki azokat a középtengely mentén illetve körben felerősített darabokra osztotta. Az elemzett adatok szerint kis számban fordulnak elő egy hajfonatkorongot tartalmazó sírok, amelyek egytől eltekintve bolygatottak voltak, így a lemezes hajfonatkorongok egyenkén-

ti viselésének szokása véleményünk szerint erősen kérdéses. A tárgytypus a közölt antropológiai adatok alapján nem határozható meg egy adott korosztály viseleti darabjaként, 6 éves kislány és *maturus* (40–60 év) korú nő sírmellékleteként egyaránt előkerült. A tárgytypus keltezését segítő kísérőleletek közt előfordul néhány, 10–11. századból egyaránt ismert tárgytypus, azonban e tárgyak többségükben a 10. századra való keltezést erősítik. Földrajzi elterjedés szempontjából elsősorban a Tisza-völgyére és a Felső-Tisza-vidékre jellemzőek, de elszórtan a Kárpát-medence egyéb területeiről is ismertek.

A lemezes hajfonatkorongok tárgytypusának kialakulása a jelenlegi ismeretek szerint a honfoglalást követő időszakra tehető, a 10. században pedig már a módosabb női viselet legszebb darabjai közt említhetők, néhány esetben magas művészeti színvonalon megjelenítve őseink hitvilágának meghatározó elemeit.

Az előadás részletesen áttekinti a kelet-európai kora középkori régészeti hagyatékban az orosz és ukrán nyelvű szakirodalom alapján ismert hajfonat-

díszítési szokásokat és párhuzamokat. Ennek analógiáit elsősorban a Volga és a Káma folyók vidékén találjuk a népvándorlaskor végétől egészen a néprajz által vizsgálható időszakig. Az áttört bronzkorongok kapcsán röviden kitérünk a szaltovói régészeti kultúrkör formailag hasonló leleteire, valamint a Kaukázus északi előteréből ismert alán kultúra hajfonatleleteire.

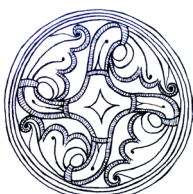

IRODALOM

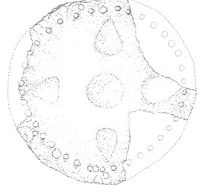

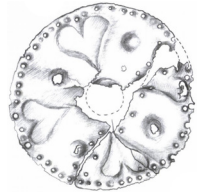

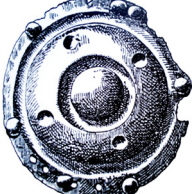
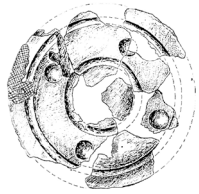
- Dienes I.: Opponensi vélemények Bálint Csanád: Dél-Magyarország a X. században c. kandidátusi értekezéséről. *Archaeologiai Értesítő* 105 (1978) 107–127.
- Комар, А.: *История и археология древних мадьяр в эпоху миграции – A korai magyarság vándorlásának történeti és régészeti emlékei*. Eds.: Türk, A. – Budai, D. *Studia ad Archaeologiam Pazmaniensia* 11. – Magyar Őstörténeti Témacsoport Kiadványok 5. Budapest 2018.
- Kürti B.: Honfoglalás kori magyar temető Szeged-Algyőn (Ein ungarisches Gräberfeld aus der Landnahmezeit in Szeged-Algyő). *Móra Ferenc Múzeum Évkönyve* 1978–79/1 (1980) 323–347.
- Мажитов, Н. А.: *Курганы Южного Урала VIII–XII вв.* Москва 1981.
- M. Lezsák, G. – Novichikhin, A. – Gáll, E.: The analysis of the discoid braid ornament from Andreyevskaya Shhel (Anapa, Russia) (10th century). *Acta Archaeologica Carpathica* 53 (2018) 143–168.
- Polónyi E.: *Lemezes hajfonatkorongok honfoglalás kori Kárpát-medencében. Adatok a 10. századi női viselet egyik elemének kérdésköréhez a keleti párhuzamok tükrében*. Szakdolgozat. Piliscsaba 2019.
- Révész L.: *A karosi honfoglalás kori temetők. Régészeti adatok a Felső-Tisza-vidék X. századi történetéhez (Die Gräberfelder von Karos aus der Landnahmezeit. Archäologische Angaben zur Geschichte des oberen Theißgebietes im X. Jahrhundert)*. Magyarország honfoglalás kori és kora Árpád-kori sírleletei 1. Szerk.: Fodor I. – Veres L. – Viga Gy. Miskolc 1996.
- Révész L.: Honfoglalás kori női sír Békéscsaba-Erzsébethelyen (Ein landnahmezeitliches Frauengrab in Békéscsaba-Erzsébethely). *Móra Ferenc Múzeum Évkönyve – Studia Archaeologica* 3 (1997) 169–195.
- Руденко, К. А.: Великая Венгрия и Леведия: Венгры в Хазарии. In: *Путешествие Ибн Фадлана: Волжский путь от Багдада до Булгара. Каталог выставки (Ibn Fadlan's Journey: Volga Route from Baghdad to Bulghar. Exhibition Catalogue)*. Ред.: Торгоев, А. И. – Ахмедов, И. Р. Москва 2016, 334–347.

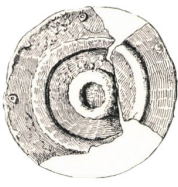

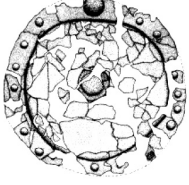
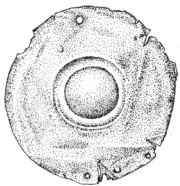

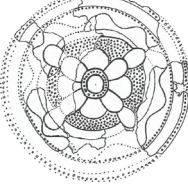
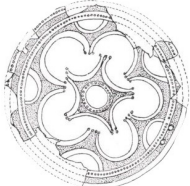

<i>1. Elnövényiesedő állatalakat ábrázoló korongok</i>			
1. alcsoport			
	Balatonújlak-Erdő-dűlő 15. sír	Ibrány-Esbó-halom 197/a sír	Karos-Eperjesszög II. temető 47. sír
2. alcsoport			3. alcsoport
	Aldebrő-Mocsáros 20. sír	Jánosszállás-Katona-part 2. sír	Zemplén-Szélmalom-dombok
<i>2. Heraldikus pózban ábrázolt madáralakkal díszített korongok</i>			
1. alcsoport		2. alcsoport	
	Rakamaz-Túróczi-part (Gyepiföld)		Zemplén-Szélmalomdombok
<i>3. Tengelyszimmetrikusan szerkesztett palmettafával díszített korongok</i>			
1. alcsoport		2. alcsoport	
	Anarcs		 Kiskeszi 104. sír
3. alcsoport		4. alcsoport	
	Rakamaz-Fő u. (Belterület)		Tiszaeszlár-Vörösmarty utca 2. sír
<i>4. Háromosztatú, középpontosan szimmetrikus motívummal díszített korongok</i>			
1. alcsoport			
	Csólyospálos-Csólyosi szőlő	Derecske-Földesi út	Tiszabercel-Ráctemető 4. sír

5. Négyosztatú mintával díszített korongok

1. csoport: A középpontból négyfelé ágazó forgómintával díszített korongok

1. alcsoport				
	Biharkeresztes-Bethlen G. u. 25. 1. sír			
2. alcsoport				
	Dunaalmás-Tatai út 1. sír	Szolnok-Szanda, Beke Pál halma 7. sír	Tiszadob-Sós-szék 8. sír	Törökkanizsa
3. alcsoport			4. alcsoport	
	Csekej 579. sír			Csekej 376. sír
5. alcsoport				
	Gyula-Téglagyár 34. sír (?)	Tápé-Malajdok B. temető 6. sír		
2. csoport: A középpontból négyfelé ágazó palmettacsokrokkal díszített korongok				
1. alcsoport				
	Dunaszekcső-Tüskehegy	Eperjes-Kiskirályság	Solt-Tételhegy	
2. alcsoport		3. alcsoport		
	Nemeskosút		Tiszabő	Tiszadob-Sós-szék 5. sír

4. alcsoport	 Mór	 Dormánd-Hanyipusztá 1. sír		
<i>3. csoport: Középpontos szimmetriával szerkesztett négyágú levélalakkal díszített korongok</i>				
	 Balatonújlak-Erdő-dűlő 17. sír	 Ismeretlen lelőhely		
<i>4. csoport: Középpontos szerkesztésű négyosztatú korongok</i>				
1. alcsoport	 Sárbogárd-Tringer-tanya 24. sír	2. alcsoport Tiszaeszlár-Dióskert I. sír	3. alcsoport Kecskemét-Csongrádi utca	
<i>5. csoport: Középen bemélyített, körülötte négy irányban csúcsos motívummal díszített korongok</i>				
1. alcsoport	 Karos-Eperjesszög II. temető 72. sír	 Kiszombor B. temető 127. sír	 Magyarhomorog 107. sír	 Sárrétudvari-Hízóföld 102. sír
2. alcsoport	 Ibrány-Esbó-halom 206. sír			3. alcsoport Szob-Ipoly-part 13. sír
<i>6. Bemélyített körárkolással díszített korongok</i>				
1. csoport	 Győr-Víztorony	 Sárrétudvari-Hízóföld 118. sír		

2. csoport	 Gyula-Téglagyár 13. sír (?)	 Mezőtúr-Dohányosgerinc	 Nagyrev/1.
	 Püspökladány-Eperjesvölgy 17. sír	 Sárrétudvari-Hízóföld 32. sír	 Szentes-Derekegyházi oldal 5. sír
3. csoport	 Nádudvar-Mihályhalom 1. sír	 Nagyszalonta-Halom-domb 1. sír	4. alcso Algyő 105. sír
	<i>7. Szírommintával díszített korongok</i>		
<i>1. csoport: Középső kör alak köré szerkesztett szíromminta</i>			
1. alcsoport	 Gyulavarsánd-Laposhalom 48. sír	 Gyula-Téglagyár 2. sír (?)	 Ibrány-Esbó-halom 206. sír
	2. alcsoport Harta-Freifelt 3. sír	 Szőreg-Homokbánya A sír	
<i>2. csoport: Középről kiinduló öt- vagy hétágú csúcsos szírommintával díszített korongok</i>			
1. alcsoport	 Kiskeszi 269. sír	 Sárbogárd-Tringer-tanya 29. sír	2. alcsoport Gyula-Téglagyár 34. sír (?)
		 Nagypeszék	

8. Felerősítésük alapján ruhaveretként funkcionáló lemezes korongok

Sárrétudvari-Hízóföld 262. sír	Szob-Kiserdő 37. sír	Tiszavasvári-Aranykerti tábla C sír

9. Egyedi díszítésű, négyosztatú és középpontos szerkesztésű korongok

I. csoport	Sóshartyán-Hosszútető 30. sír	I. csoport	Harta-Freifelt 3. sír	Tiszaeszlár-Vörösmarty utca 2. sír